

OSPĂȚ
DE TOT HĂZVL
ȘI DORBE ROMÂNEȘTI

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Ospăț cu vorbe românești de tot hazul. - București : Lux Sublima, 2018

Conține bibliografie

ISBN 978-973-1823-54-6

821.135.1

©Copyright 2018 Editura Lux Sublima

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii Lux Sublima. Reproducerea oricărui fragment din lucrarea de față este posibilă numai cu acordul scris al editurii.

Ediție îngrijită de Aurea Mutulescu, Raluca Predescu, Clionela Godeanu
Tehnoredactare și copertă: Attalesir Baci

EDITURA LUX SUBLIMA

tel.: 0726.439.288

internet: www.luxsublima.ro

e-mail: office@luxsublima.ro

ISBN 978-973-1823-54-6

CUVÂNT ÎNAINTE

De câte ori râdem ori zâmbim într-o zi? Într-o lună, într-un an. Dar într-o viață?

Bine, n-am avut numărătoarea pregătită până acum. Însă de mâine să te ții! Trai, râs și voie bună, neneacă! Pentru că s-a dovedit fără doar și poate un fapt – limba română zâmbește, râde, face ghiduș cu ochiul, dansează cu brațele deschise și fața spre cer câtu-i ziulica, noaptea și viața dumisale de lungă.

Îi suntem oaspeți din momentul primului cuvânt pe care îl auzim și până la ultima noastră respirație. Ne impregnează gândirea și inima. Este pe săturate și ajunge la toți ai săi, dar ea rămâne cu adevărat nesățioasă și mereu curgătoare. Pare că se naște în cuvintele fiecăruia dintre noi, însă e mai veche decât noi toți. Are aromă de elixir de la începutul timpurilor și prospețime de crâng abia înflorit.

Este un spectacol vibrant în care se îmbrățișează poeticul, umorul răvășitor și înțelepciunea. Ne hrănește generoasă, chiar și în vremuri,

ca cele actuale, când mulți preferă clișeele și vorbele repezite, fără sevă și expresivitate.

Limba română ni se dăruiește continuu. Cu această carte, e rândul nostru să-i aducem un omagiu.

Al nostru, cei care am căutat în cufărul ei de comori, apelând la culegeri magistrale de proverbe, zicători și expresii, la antologii cu exemple și deslușiri despre feluritele sale jocuri de cuvinte, la glume și întorsături din condei care circulă pe pagini de net, în publicații tipărite și online, dar și în vorbirea celor din jur.

Omagiu însă îi veți aduce și voi, cititorii, care veți zâmbi, veți râde, vă veți desfăta la ospățul acesta cu spuneri pline de haz și adâncă înțelegere a omului.

Bună să vă fie inima, fără de opreliști lectura și fără sfârșit dragostea pentru limba română cea plină de miez!

Aurea Mutulescu

— — — — —

❁ PROVERBE ❁

Cine dă săracilor împrumută pe Dumnezeu.

Cine se pornește cu graba se întâlnește cu zăbava.

Cine se teme de moarte și-a pierdut viața.

Cine știe carte are patru ochi.

Dacă prietenul tău este miere, tu nu umbra să-l mănânci tot.

Darul cel târziu nu are putere de dar.

Darul la timp dăruit prețuiește îndoit.

Cel ce pierde drumul e bucuros și de cărare.

Eu domn, tu domn, cine să ducă sacul?

Ișlicul e mare, dar capul e mic.

Iepuroaica fată și iepurele de inimă se vaietă.

**Am un bordeiu plin de viței.
Până nu sparg bordeiul
Nu se văd viței.** *(Dovleacul)*

**Lungul urcă și coboară,
În scrânciob i-o fetișcană**
(Fântâna cu cumpănă)

**Pas, pas, prin tufiș,
De dimineață, pe rouă,
Ca să crească iarba nouă.**
(Coasa)

DE UNDE VIN EXPRESIILE

TALER CU DOUĂ FEȚE ȘI A-ȘI DA ARAMA PE FAȚĂ

Comparația omului prefăcut și viclean cu un taler cu două fețe a rămas de pe vremea când moneda austriacă, suflată în argint, a circulat și în spațiul românesc (secolele al XVII-lea – al XIX-lea). Metalul prețios suflat pe taler se cojea repede și lăsa la iveală materialul de proastă calitate din care era făcută moneda.

Cam în aceeași perioadă a intrat în vorbirea populară și expresia „a-și da arama pe față”, referitoare la persoanele care, la fel ca monedele contrafăcute suflate cu un strat subțire de metal prețios, pentru a ascunde falsul, își dau pe față, la un moment dat, năravurile și relele intenții, mascate o vreme de bunăvoință, zâmbet prefăcut și vorbe mieroase.

❁ PROVERBE ❁

Plecat-am să mă tocmesc, dare-ar
Dumnezeu să nu găsec.

Până acuma n-a lucrat nimic și acum
sede.

Pică pară mălăiață în gura lui
Nătăfleată.

O să-ți vie minte, mamă, când mi-o
crește păr în palmă.

Se oblojește la nas, ca să-i treacă de
deget.

Ginerele să-l porți toată ziua în spate
și seara tot el zice că-i ostenit.

Geaba vii, geaba te duci, geaba
mămăligă strici și mai rupi și doi
papuci.

Geaba binele cu sacul după ce-a murit
săracul.

**Cine umblă mult prin lume
Și tot se strigă pe nume?**

(Cucul)

**Tuș ghiduș, coadă roșcată
Peste cetini aruncată.**

(Veverița)

**Sunt doi frați gemeni,
Vor să se vadă,
Dar un munte îi desparte.**

(Ochii și nasul)

PALINDROMUL

Jocul lingvistic care ne provoacă să găsim un cuvânt, un grup de cuvinte sau chiar o propoziție

ce pot fi citite de la dreapta la stânga și de la stânga la dreapta, fără să li se schimbe sensul sau pot fi citite invers, iar atunci dobândesc un alt înțeles.

Inventarea palindromului este atribuită poetului grec Sotades (anul 300 î.Hr.) și alături de anagramă a fost încă din vechime un mijloc amuzant de petrecere a

timpului pentru oamenii cu simțul limbii.

Iată câteva exemple de palindrom în limba română (cuvinte singure sau propoziții):

- aerisirea, apa, axa, capac, cinic, joc, coc, cuc, elevele, lupul, minim, potop, radar, rar, reper, rever, sos, tivit, tot, unu etc.
- Ele fac cafele.
- Era o tipă răpitoare.
- El o să facă fasole.
- Icre, pui, ciuperci.
- Maria bea, că e bairam.

